

BANČNI VESTNIK

Strokovno in stanovsko glasilo društva bančnega uradništva Slovenije

Izhaja mesečno enkrat. Člani dobivajo list brezplačno, naročnina za nečlane znaša za celo leto 30 dinarjev, za pol leta 15 dinarjev, posamezna številka 3 dinarje. — Dopisi in naročnina na „Društvo bančnega uradništva Slovenije“ v Ljubljani. — Glavni in odgovorni urednik: Evgen Lovšin, Ljubljana, Cesta na Roznik št. 5.

Štev. 2.

V Ljubljani, 1. septembra 1921.

Leto I.

Manom Kralja Petra Velikega Osvoboditelja

* 1844

† 1921

STROKOVNI DEL

SVETOSLAV PREMROU:

Čitanje in presoja bilanc.

(Nadaljevanje.)

Razliko pojmovanja teh računskih teorij pojasnimo najlažje s praktičnim primerom. Vzemimo, da trgovec Fran Sever ustanovi novo trgovsko tvrdko ter vloži v podjetje kot edini aktivum K 100.000— gotovine.

Po *personifikacijski teoriji* stoji takoj nasproti Franu Severju kot lastniku tvrdke-upravitelj blagajne kot personifikacija premoženjske sestavine: blagajna. Knjigovodja si po tej teoriji tolmači knjižbeni zadatek:

«**Dati:** Račun blagajne

Imeti: Račun glavnice Fran Sever

za polog Frana Severja v gotovini K 100.000—» tako-le: *Breme privatne imovine Frana Severja preide kot oddano breme na upravitelja blagajne in ima Sever terjatev napram temu, zato: razbremenitev (Imeti) Računa glavnice Sever; upravitelj blagajne pa je prevzel breme tvrdkine imovine v upravljanje, zato: obremenitev (Dati) Računa blagajne.* Vsak račun je personificiran v upravitelju-predstavitelju in knjigovodja preizkusi samo mehanične funkcije Dati: Imeti.

Po *poslovni teoriji* pa ima Fran Sever kot dejanski lastnik tvrdke nasproti sebi namišljenega lastnika: protokolirano tvrdko Fran Sever. Knjigovodja si tolmači

gorenji knjižni zadatek tako-le: *Breme privatne imovine Frana Severja v iznosu K 100.000— preide v last protokolirane tvrdke Fran Sever, za katero znači iznos K 100.000— poslovno imetje (glavnico), sestoječo na eni strani iz aktiva: prevzeto breme aktivne postavke blagajna K 100.000—, na drugi strani pa iz pasiva: dolg tvrdke Fran Sever za K 100.000— kot bremenoprejemnik napram Franu Severju — pravemu lastniku podjetja — kot bremenodajalcu, zato pri aktivu: Obremenitev računa blagajne (Dati), pri pasivu: Razbremenitev računa glavnice (Imeti).*

Materialistična dvoračunskovrstna teorija pa ne pozna prenosa lastnine na namišljene osebe, ker sploh ne operira z osebami. Privatna imovina se sploh ne preobrazuje v poslovno imovino, ker je podjetje in lastnik podjetja en sam pojem. Knjigovodja zasleduje pri presojanju zgoraj podanega knjižbenega zadatka samo vprašanja: Kak aktivum, odnosno kak pasivum je nastal s tem, da je položil Fran Sever v podjetje iznos po K 100.000—? S pologom sta nastali v skupni imovini Frana Severja dve sestavini, in sicer aktivna sestavina Blagajna v znesku K 100.000—, na drugi strani pasivna sestavina Čisto premoženje, odnosno glavnica K 100.000—. Seveda si mora knjižbeni zadatek tolmačiti obširneje glede redakcije:

Dati: Račun blagajne

za polog Frana Severja, t. j. postanek aktiva blagajne K 100.000—.

Imeti: Račun glavnice

za postanek čiste imovine vsled pologa Frana Se-
verja v gotovini K 100.000.—.

Podjetje in podjetnik sta zlita v enoto; privatna imo-
vina postane ob položitvi v podjetje takoj prava po-
slovna imovina, ki se v svoji celoti in v svojih pre-
obrazbah vsled rednih poslovnih razmer presoja samo
po gospodarskih funkcijah in po nastajajočih pravnih
odnošajih lastnika podjetja napram tretjim osebam.

Kar velja za posamezno tvrdko, velja tudi za trgo-
vska združenja, ker ostane temeljno pojmovanje vedno
isto. Ako se n. pr. ustanovi delniška družba z glavnico
enega milijona kron, ki se da vplačati bodisi v gotovini,
bodisi z aporti v nepremičninah (zemljišča, zgradbe),
strojih itd., potem znaša čista imovina delniške družbe,
podana v bilančni obliki:

Imovine	Bilanca I	Dolgovine
Imovina	K 1,000.000	Delniška glav- nica ali vloga K 1,000.000

Vloga delničarjev, delniška glavnica, ni vpisana v
pasivih vsled tega, ker jo podjetje dolguje delničarjem,
ker so delničarji in delniška družba istovetni, marveč
vsled tega, ker je z vplačilom delniške glavnice nastal
v gospodarsko-pravnem oziru za podjetje pasivum, ki
je krit v aktivih s posameznimi sestavinami imovine,
iz katerih je obstojalo vplačilo (gotovina, aporti).

Glavnica je v bilanci potemtakem dvakrat izražena,
enkrat kot *imetek* v imovinah na levi strani (aktiva),
enkrat pa kot *vloga* na desni strani (pasiva). Vloga je
stalna točka, os, okoli katere se suče ves tok podjetja,
stalni utež v tehtnici (bilanca, ital.: bilancia = teht-
nica, odtod bilancio). Vsled rednega poslovanja je po-
slovno imetje ali glavnica (kapital) podvržena napram
vlogi bodisi *pomnožitvi (dobiček)* ali pa *zmanjšanju*
(izguba).

Ako se je imetje delniške družbe v določeni dobi po-
množilo za K 100.000.—, se bo to izrazilo v

Imovine	Bilanca II	Dolgovine
Imovina	K 1,100.000	Delniška glav- nica ali vloga K 1,000.000
		Dobiček „ 100.000
	<u>K 1,100.000</u>	<u>K 1,100.000</u>

Imovina presega tedaj vlogo, delniško glavnico, stalni
utež, za K 100.000.—, kateri znesek moramo vpisati na
desni strani bilance, da izravnamo, *bilanciramo* končne
vsote.

Ako je pa podjetje v isti dobi imelo izgube K 100.000
in se je čista imovina za ta znesek zmanjšala, se to
izraža v

Imovine	Bilanca III	Dolgovine
Imovina	K 900.000	Delniška
Zguba	„ 100.000	glavnica K 1,000.000
	<u>K 1,000.000</u>	<u>K 1,000.000</u>

Ker je delniška glavnica v podjetju stalna, neizpre-
menljiva točka, utež tehtnice premoženja podjetja, ki
se ne more zmanjševati v pravno-gospodarskem oziru,
moramo izgubo vpisati *na levo stran bilance*, da nam
je mogoče bilancirati končne vsote.

Premoženje smo pa rekli prej, da se deli v bistvene
sestavne dele: imovino (aktiva), dolgovino in obvez-
nosti (pasiva). Pri odštevanju dolgovin od imovin, do-
bimo čisto premoženje delniške družbe, ki sestaja iz
delniške glavnice in iz narastlega čistega dobička. Pra-
vilna bilanca nam tedaj pokaže

1. aktiva, } t. j. premoženje ali imovino podjetja,
2. pasiva, }
3. čisto imovino, t. j. vlogo (delniško glavnico) z
dobičkom ali izgubo.

Imovina podjetja = čista imovina ali Aktiva-Pasiva
= vloga (glavnica) + dobiček.

Imovine	Bilanca IV	Dolgovine
I. Imovina	K 1,840.000	II. Dolgovina K 740.000
		III. Delniška glavnica „ 1,000.000
		IV. Dobiček „ 100.000
	<u>K 1,840.000</u>	<u>K 1,840.000</u>

V bilančni obliki bi se to podalo sledeče:

Imovine	Bilanca IV	Dolgovine
I. Imovina	K 1,840.000	II. Dolgovina K 740.000
		III. Delniška glavnica „ 1,000.000
		IV. Dobiček „ 100.000
	<u>K 1,840.000</u>	<u>K 1,840.000</u>

Dasiravno ostane čista imovina, ki je bila vložena
v podjetje, kot stalna obračunska točka, vendar ne
ostane neizpremenjena v svoji osnovi in obliki. Pod-
vržena je prelikovanju in preobrazovanju v obliki in
vrednosti posameznih svojih sestavin, ki jih povzroča
potek poslovnih dogodkov, nastajajočih iz rednega obra-
tovanja in poslovanja. Tako se more n. pr. pretvoriti
imovinska sestavina Denar v sestavino Blago,
„ „ Blago „ „ Terjatve,
„ „ Terjatve „ „ Menice,
„ „ Menice „ „ Denar itd.

Nadalje se vsled poslovnih dogodkov izpreminja tudi
vrednost posameznih imovinskih sestavin in z njimi po-
slovne imovine same. Tako zamore n. pr. nastati iz
blaga v vrednosti K 1000 terjatev v vrednosti K 1500,
terjatve „ K 1500 menica „ K 1300,
menice „ K 1300 denar „ K 1400,
denarja „ K 1400 terjatev „ K 1600.

Te vsakokratne izpremembe označujemo kot *dobiček*,
ako povzročujejo narastek posamezne imovinske sesta-
vine in posredno tudi celotne poslovne imovine, kot
izgubo pa, ako povzročujejo upadek posamezne imo-
vinske sestavine, posredno tudi celotne poslovne imo-

vine. Pri dvoračunskovrstni teoriji pa prihajajo v poštev, kakor smo že prej poudarjali zgolj gospodarski momenti, ne pa obračunsko, odnosno dolgovno razmerje. Vsled tega ločimo imovino podjetja:

1. v *pozitivne imovinske sestavine*, pozitivno imovino, dejansko ali juristično obstoječo lastnino, aktiva;

2. v *negativne imovinske sestavine*, negativno imovino, dolgovine in obveznosti, pasiva;

3. v *čisto imovino*, čisto premoženje, t. j. v razliko med lastnino in dolgovinami;

4. v *čisto dolgovino, prezadolžitev*, ako negativne imovinske sestavine presegajo pozitivne. V tem slučaju govorimo o *pasivni bilanci*.

Pozitivne imovinske sestavine, ki tvorijo dejansko ali pravno lastnino, zamorejo obsegati: gotovino, menice, efekte, blago, opravo, stroje, orodje, vprego in vozila, nepremičnine (hiše, tvornice, zemljišča), knjižne terjatve itd. Negativne imovinske sestavine pa sestavljajo raznovrstne obveznosti, kakor menični in akceptni dolgovi, zemljiškoknjižno zavarovani dolgovi (hipoteke), knjižni dolgovi itd.

Če preotrimo poslovne dogodke, vidimo da v svojem dvostranskem učinkovanju zamorejo vplivati bodisi, da se na eni strani pomnožuje ali na novo ustvari posamezna imovinska sestavina, dočim se zmanjšuje na drugi strani druga premoženjska sestavina, ali se sploh ne zmanjšuje na drugi strani druga sestavina, marveč narašča celotna poslovna imovina, in to vsled nastalega dobička. Ali pa se zmanjšuje na eni strani določena imovinska sestavina, dočim se druga na drugi strani pomnožuje, ali se sploh na drugi strani ne pomnožuje druga sestavina, marveč upada skupna poslovna imovina vsled nastale izgube.

Z ozirom na gospodarsko učinkovanje se dajo vsled tega izpremembe, ki jih povzročajo poslovni dogodki, reducirati v sledeče vrste:

1. *Pomnožuje se dejanska ali pravna imovinska sestavina, druga se zmanjšuje v isti vrednostni višini, dočim ostane neprizadeta skupna vrednost poslovne imovine.*

N. pr.: Nakup blaga proti gotovini.

Pozitivna imovinska sestavina Blago nastane ali se pomnoži za K 1000[•]; pozitivna sestavina Denar (Blagajna) se zmanjša za K 1000[•]. Skupna imovina je neprizadeta.

Nakup blaga na kesnejši plačilni rok.

Pozitivna imovinska sestavina Blago nastane ali se pomnoži za K 1000[•]; negativna sestavina Knjižni dolgovi nastane ali se pomnoži za K 1000[•].

2. *Pomnožuje se imovinska sestavina, dočim se druga ne zmanjšuje, pač pa narašča čisto premoženje za enako vrednost, za katero se je pomnožila imovinska sestavina.*

N. pr.: Vplačilo delniške glavnice K 1.000.000[•].

Ustvarja se pozitivna imovinska sestavina Denar (Blagajna) vsled vplačila delnic v gotovini; druga pozitivna sestavina ne upada, tudj se ne tvori negativna sestavina imovine, pač pa nastane začetna čista imovina v vrednosti K 1.000.000[•].

Povišanje delniške glavnice za K 2.000.000[•].

Pomnoži se pozitivna imovinska sestavina Blagajna, negativna se nobena ne zmanjšuje, pač pa naraste čisto premoženje za navedeni znesek.

Vnovčevanje obresti in provizorij.

Pozitivna imovinska sestavina Blagajna se pomnoži za K 1000[•], druga negativna sestavina ne upada, pač pa se pomnoži čista imovina za K 1000[•].

3. *Zmanjšuje se imovinska sestavina, druga sestavina se ne pomnožuje, pač pa upada čisto premoženje za isto vrednost.*

N. pr.: Izplačilo tovornine K 1500[•].

Pozitivna sestavina Blagajna se zmanjša za 1500 K, druga pozitivna imovinska sestavina se ne pomnoži, tudi ne nastane kaka negativna imovinska sestavina, pač pa se zmanjša za K 1500[•] čisto premoženje.

Izplačilo plač in mezd osebja K 15.000[•].

Zmanjša se pozitivna imovinska sestavina Blagajna, ne poveča se druga pozitivna sestavina, tudi ne nastaja kaka negativna imovinska sestavina, pač pa se zmanjša čisto premoženje za K 15.000[•].

Enak učinek imajo vsi hišni in poslovni stroški.

Delno odplačilo delniške glavnice v znesku K 1.000.000[•].

Zmanjša se pozitivna imovinska sestavina Blagajna vsled vračila dela delniške glavnice v gotovini za znesek K 1.000.000[•]; nasprotno ne naraste nobena pozitivna imovinska sestavina, tudi ne nastane nobena pozitivna sestavina, pač pa se zmanjša čista imovina za isti znesek.

4. *Zmanjšuje se imovinska sestavina, druga narašča samo za delni znesek, za razliko med narastkom in upadkom teh dveh sestavin pa upada čisto premoženje.*

N. pr.: Prodaja blaga proti gotovini za K 10.000[•] z istočasno izgubo K 2000[•].

Pozitivna imovinska sestavina Blago se zmanjša za K 12.000[•], pozitivna imovinska sestavina Blagajna se pomnoži za K 10.000[•], čista imovina pa upade za K 2000[•].

Poravnava knjižne terjatve K 10.000[•] s plačilom v gotovini K 9800[•] in istočasnim odbitkom skonte v znesku K 200[•].

Pozitivna imovinska sestavina Knjižne terjatve se zmanjša za K 10.000[•], pozitivna sestavina Blagajna se pomnoži za K 9800[•], čista imovina pa upade za K 200[•].

5. *Naraščča imovinska sestavina, druga pa se zmanjša le za delni znesek, za razliko med narastkom in upadkom teh dveh sestavin pa naraščča čista imovina.*

N. pr.: Prodaja blaga proti gotovini v znesku K 10.000— z istočasnim dobičkom K 2000—.

Zmanjša se imovinska sestavina Blago za K 10.000—, pomnoži se imovinska sestavina Blagajna za 12.000 K, imovina se pa pomnoži za razliko (dobiček) kron 2000—.

S tem je podano obilježje preiskovanj gospodarskega učinkovanja poslovnih dogodkov na skupno poslovno premoženje kot celoto in na strukturo njegovih sestavnih delov. Naloga knjigovodje je samo, da otvori račune (konte) za posamezne pozitivne in negativne sestavne dele imovine ter za razliko med temi, za čisto premoženje kot celote, ki se vsled posameznih narastkov ali upadkov, dobičkov ali izgub izpreminja, naraščča ali upada. V svrhu pregleda in olajšave se pa te izpremembe ne provajajo naravnost na račun čiste imovine (glavnice), marveč na posamezne podrejene glavnice konte, tzv. pomožne konte (n. pr. račun plač in mezd, račun obresti itd.). Knjigovodstvo vodi tedaj sproti dve vrsti obračuna: izpremembe dejanskih, obstoječih imovinskih sestavnih vrednot (*konkretne* ali *substancijalne vrednosti*, odtod *substancijalni računi*, *obstojni računi*, Bestandkonten), na drugi strani obračun ekonomičnih uspehov (*račun izgub in dobičkov*, *ekonomični konti*, Erfolgskonten), z različnimi naslovi kot *računu glavnice (čiste imovine)* podrejene računi, s katerim se ob bilanci izravnavajo, da podajo končni gospodarski efekt določene poslovne dobe, bodisi z narastkom čiste imovine (čisti dobiček) ali upadkom čiste imovine (čista izguba). Radi tega dvostranskega obračunavanja učinkov posameznih poslovnih dogodkov na sestavo imovine in na čisto imovino kot celoto se imenuje ta teorija «teorija dvoračunske vrste».

Gotovi računi pa zaznamujejo poslovne dogodke, ki izpreminjajo strukturo imovinskih sestavin, istočasno pa tudi pozitiven ali negativen ekonomični uspeh (dobiček ali izgubo). Teoretično bi morali po dvoračunskovrstni teoriji voditi samo čiste obstojne račune (n. pr. blagajna), glede sestavnih delov imovine, in konte čiste imovine, konte glavnice, konte uspehov, na katerih bi se zabeleževali samo ekonomični uspehi. Praktično je to težko izvedljivo, odnosno spojeno z velikimi težkočami, ki ovirajo knjigovodstveno delo. Ako bi hoteli n. pr. pri prodaji blaga, ki nas je stalo 1000 K in ga prodamo za K 1200—, sproti pri vknjiževanju deliti izpremembo sestavine, t. j. razbremeniti račun blaga za izhajajočo nakupno vrednost K 1000—, hkrati dobiček zabeležiti na račun čiste imovine neposredno (ali posredno na račun izgube in dobička, ali pa na poseben račun izgube in dobička na blagu) in tako postopali pri vseh enakih računih, bi sicer dobili vknjiževanje, ki bi nam omogočilo takojšnjo sestavo bilance — kakor se je že poskušalo —, obenem pa bi si nakopali dela, ki bi ne bilo v pravem razmerju z doseženim

efektom glede preglednosti. Posamezne izpremembe, povzročene na račun blaga, ne glede na to, ali povzročajo dobiček ali izgubo, narastek ali upadek čistega premoženja, knjižimo vsled tega na račun blaga samem, ki je vsled tega tekom leta toliko obstojni konto, kolikor konto uspeha. Tak konto, ki strogo teoretično ne spada v vrsto prej navedenih kontov obračunavanja sestavin imovine in imovine v celoti same, pač pa tvorijo začasno del obeh vrst, imenujemo *mešane konte* (gemischte Konten, Bestand-Erfolgskonten), ki so lahko lastni čistim obstojnim kontom premoženjskih sestavin, ali pa kontom čistega premoženja in temu podrejenim kontom uspehov. Oni zbirajo poedine uspehe in neuspehe tekom poslovne dobe, brez ločitve od formalne ali oblikovne spremembe imovinskih sestavin, ki se potem v celoti ob bilančni dobi, ko se ugotovi dejansko vrednost obstoječega dela dotične imovinske sestavine, prevede na račun izgube in dobička ali na tozadevne njegove podrejene konte. Poleg računa blaga je treba prištevati k mešanim kontom še račune oprave in orodja, vprege in vozil, hiše in zemljišča, dvomljivih terjatev (dubioz), strojev itd., ker zabeležujejo ne samo vrednosti dotičnih imovinskih sestavin, marveč tudi redne odpise vsled obrabe in nastalih izgub.

(Dalje prihodnjic.)

Cand. prof. FRANJO SIČ:

Eksotični konti.

(Dalje.)

Zadnjič sem govoril o kontu dubioso in kontu delkredere. Rekel sem, da se zaključuje konto delkredere z računom bilance in z računom dobička in zgube. Postavka na debetni strani tega konta pomeni pasivno premoženje in kreditna postavka pa preliminirano zgubo. Naloga tega računa ni samo sprejemati ob bilanci preliminirane zgube, temveč tudi regulirati tako zgubo v poteku večjih bilančnih dob. Po bilanci postavimo navadno na nov račun vse one postavke, ki tvorijo del našega aktivnega ali pasivnega premoženja. Tako prenesemo tudi v kontu delkredere debetno postavko na nov račun, ker pomeni pasivno premoženje. Zanimivo je videti, kako izgleda konto delkredere po preteku več bilančnih dob. Oglejmo si praktični slučaj.

N. pr.:	30. junija	1918.	=	dubioznih K 60.000—
	31. decembra	1918.	=	» » 70.200—
	30. junija	1919.	=	» » 42.000—
	31. decembra	1919.	=	» » 12.200—
	30. junija	1920.	=	» » 8.400—
	31. decembra	1920.	=	» » 10.200—
	30. junija	1921.	=	» » 6.100—
	31. decembra	1921.	=	» » 2.300—
	30. junija	1922.	=	» » 400—
	31. decembra	1922.	=	» » —

6% od teh dubioznih postavk je ob vsaki semestralni bilanci preliminirati za zgubo. Konto delkredere bi izgledal sledeče:

Debet **Konto delkredere.** Kredit

1918			1918		
junij	30	3600.—	junij	30	3600.—
dec.	31	4212.—	julij	1	3600.—
		4812.—	dec.	31	612.—
					4212.—
1919			1919		
junij	30	2500.—	jan.	1	4212.—
	30	1712.—			4212.—
		4212.—			4212.—
dec.	31	732.—	julij	1	2500.—
	31	1768.—			2500.—
		2500.—			2500.—
1920			1920		
junij	30	504.—	jan.	1	732.—
	30	228.—			732.—
		732.—			732.—
dec.	31	612.—	julij	1	504.—
		612.—	dec.	31	108.—
					612.—
1921			1921		
junij	30	366.—	jan.	1	612.—
	30	246.—			612.—
		612.—			612.—
dec.	31	138.—	julij	1	366.—
	31	228.—			366.—
		366.—			366.—
1922			1922		
junij	30	24.—	jan.	1	138.—
	30	114.—			138.—
		138.—			138.—
dec.	31	24.—	julij	1	24.—
		24.—			24.—

Konto sospeso:

Konto sospeso je eden najvažnejših računov. Beseda sospeso prihaja iz italijanščine in pomeni nekaj nestanovitnega, nekaj nestabilnega, nekaj, kar je od danes na jutri. Konto sospeso je skoro neizogiben račun za vsako podjetje. V praksi se ga mnogo zamenja z računom transito, ali pa se ga hoče (v novejšem času) ignorirati, kot da bi sploh ne bil važen. Konto sospeso je oče vseh evidenčnih računov, ali strokovno izraženo, kolektiven račun vseh partikularnih računov, kakor dispozicije, akreditivi, nakazila i. dr. Oglejmo si najprej sospeso pri trgovcu.

Ako prejme trgovec ali tovarnar nekaj gotovine na račun, mora ta slučaj vknjižiti. Debitorija prizna in blagajno obremeni. Včasih dobi tak znesek nakazan po banki ali poštne čerkovnem uradu. Ker pa banka ali poštni čerkovni urad ne pozna konsumenta, spakedra nehote njegovo ime ali pa ga napiše nečitljivo. Tu mora trgovec čakati konsumentovega pisma. V blagajno vknjiži sicer na stran debet prejeti znesek, — protipostavko pa postavi na račun sospeso za toliko časa, dokler ne dobi pisma od konsumenta, ki je denar na-

kazal. Po prejemu dopisa debitorja, obremeni račun sospeso in prizna debitorja.

Velikokrat prejme trgovec fakturo, katero mora poravnati, dasi je poslano blago še na potu. V takih slučajih prizna kreditorja, ki je blago poslal, obremeni pa sospeso za toliko časa, dokler ne prejme blaga.

Enako se konto sospeso uporablja pri bankah. N. pr.: banka prejme nalog, naj nakaže v breme klijenta gotov znesek v drug kraj. N. pr.: Ljubljanska banka, centrala, naj nakaže v Maribor kron x. Banka v Ljubljani takoj obremeni svojega klijenta, piše mariborski banki naj izvrši nakazilo; prizna pa konto sospeso za toliko časa, dokler ne sprejme iz Maribora sporočila, da je bil nalog izvršen. Takoj po prejemu tega pisma prizna ljubljanska banka mariborsko banko in obremeni račun sospeso.

Konto sospeso je račun, ki ga smemo uporabljati le med poslovno dobo. Ob bilanci mora biti zaključen in ne sme praviloma izkazovati salda. Ta račun ne sme izkazovati salda, prvič, ker je interimni račun, uporabljen le za viseče postavke med poslovno dobo, in drugič, ker so na njem vknjižene postavke raznega značaja, t. j. take, ki tvorijo del aktivnega ali pasivnega premoženja, ter take, ki so samo informativnega pomena. Z drugimi izrazi so to postavke, katerih protipostavke spadajo ob bilanci na račun bilance ali pa, katerih protipostavke spadajo ob bilanci na račun zgube in dobička. V računu sospeso so postavke raznega značaja med seboj pomešane in bi njih sortiranje dalo premnogo posla. Navadno se zaključuje sospeso z računom bilance (tudi pri nekaterih bankah), kar je knjigovodsko napačno. Sospesni saldo bi moral biti zaključen deloma z računom bilance in deloma z računom zgube in dobička.

Računa sospeso se ne more zaključiti ob bilanci vedno brez salda. V 90 % slučajih izkazuje ta račun saldo. V takih slučajih se moramo poslužiti drugega računa, in to je konto transito. Račun sospeso zaključujemo ob bilanci (ako izkazuje saldo) vedno le z računom transito. Saldo, t. j. preostale skupne postavke na kontu sospeso smatramo za prehodne, zato jih prenesemo na račun prehodnih postavk in to je transito.

Konto transito:

Račun transito je račun prehodnih postavk, t. j. nekak most, ki veže eno poslovno dobo z drugo. V praksi se mnogo zamenjuje z računom sospeso. Kakor ni konto dubioso upravičen sprejemati preliminaranih zgub, in se zato poslužujemo konta delkredere, — tako ni upravičen konto sospeso sprejemati, oziroma obdržati, ob bilanci prehodnih postavk, in se moramo poslužiti konta transito.

Na računu sospeso so vknjižene postavke različnega značaja; torej bi se moral ta račun zaključevati z računom bilance ter z računom dobička in zgube. Ker pa v obširnem knjigovodstvu ne moremo zbirati postavk, **zaključujemo sospeso z računom transito; račun transito pa vedno z računom bilance.** Na računu transito pa nam ni potreba izkati postavk, katerih protipostavke

spadajo na račun bilance ali zgube in dobička, temveč smatramo vse na tem računu vknjižene postavke za del našega aktivnega ali pasivnega premoženja. N. pr.: Sledeči slučaji naj se vknjižijo tik pred zaključkom poslovnih dobe:

- I. Našemu uradniku izplačamo K 50.000.—, naj izvrši gotov nakup.
- II. Za tiskovine izročimo K 8000.—, katere pa slučajno še niso natisnjene.

R. blagajne	R. Sospeso
I. 50.000.—	I. 50.000.—
II. 8.000.—	II. 8.000.—

Ob bilanci.

R. blagajne	R. Sospeso	R. Transito
50.000.—	50.000.—	58.000.—
8.000.—	8.000.—	58.000.—

K 58.000.— smatramo za del aktivnega premoženja, torej kot bi denarja še ne izdali. Ker oba iz blagajne dvignjena zneska nista definitivna, oziroma dovršena, knjigovodska slučaja, pomenjata na računu transito, kot vrnjeno dobrino; torej (aritmetično) kot bi gotovine še ne izdali. Ako bi pa oba zneska ostala na kontu sospeso, bi morali postaviti protipostavko prvega zneska (K 50.000.—) na račun bilance, ker bomo za ta denar prejeli blago; protipostavko drugega zneska (K 8000.—) pa na račun dobička in izgube, ker bi pravzaprav spadala med poslovno dobo na račun poslovnih stroškov ali zgube. Pozneje bomo spoznali, da se morajo vsi subalterni računi konta sospeso (kakor akreditivi, dispozicije, nakazila, čeki i. dr.) združiti v računu sospeso, in jih na podlagi njega (ali pa preko njega) zaključiti z računom transito.

Kot naslednje račune bi moral obravnavati vse podračune, konta sospeso. Ker pa bo te težko razumeti, dokler niso razjasnjeni računi mio, nostro, suo, vostro, loro, prekinem s sospeznimi računi in hočem najprej orisati račune nostro — vostro. (Dalje prihodnjič.)

EVGEN LOVŠIN, dipl. com.

Devizni tečaj na zagrebški in beograjski borzi l. 1921.

(Glej tabelo na prihodnji strani.)

Devizni tečaj na zagrebški in beograjski borzi leta 1921. so sestavljeni za preteklih osem mesecev letošnjega leta tako, da smo vzeli v času prve dekade vsakega meseca (z izjemo avgusta) po en tečaj, ki odgovarja srednjemu tečaju med ponudbo in povpraševanjem tistega dne. V prvi koloni se nahaja notica Zagreba, v drugi pa Beograda za devize Berlin, Dunaj, Milan, Prago, Newyork, London in švicarske trge. Ker je promet v devizah na beograjski borzi slabši kakor na zagrebški, nam je zaradi tega v nekoliko slučajih manjkalo beograjski tečaj, preračunali smo si ga sami iz zagrebškega tečaja. Ménimo, da je to in obratno dopust-

no zaradi tega, ker je danes zagrebška notica samo po imenu notica krone, de facto pa notica četrt dinarja, torej enega dela celote. Pri računanju odstotkov smo vzeli za bazo zlato pariteto dinarja napram tujemu denarju, navzlic temu, da za današnjo kronsko-dinarsko novčanico še ni določeno nobeno novčno merilo.

Pri Berlinu in Dunaju pomenijo odstotna števila zvišanje dinarske vrednosti napram obem devizam. Pri pariteti 81 zlatih mark = 100 zlatih dinarjev postavimo kot odstotno število 100. Čim nižja je zagrebška, oziroma beograjska notica, to se pravi, čim manj četrtink dinarja (kron), oziroma celih dinarjev je treba za 100 mark (*direktno notiranje na obeh borzah*), tem večje postaja odstotno število, ki je doseglo, kakor je iz tabele razvidno, 8. julija svoj maksimum 243 %, kar pomeni, da je bil takrat dinar napram marki še enkrat in 43 stotink več vreden. Enako je razumeti kolono Dunaj.

Število 100 pomeni torej v odstotni koloni zlato pariteto. Manjša števila od 100, kakor jih nahajamo v kolonah Milan, Newyork, London in švicarski trgi pomenijo padec dinarske vrednosti napram tem devizam po zlati pariteti. Tako nam znači 74,6 % v koloni Milan, da je bil dinar dne 4. januarja t. l. vreden samo 74,6 % lire. Zgubil je torej po zlati pariteti 25,4 %.

Odstotna števila smo računali na sledeči način:

Pariteta: 81 zlatih mark = 100 zlatih dinarjev.

Tečaj: 100 mark = 54 dinarjev.

$$1 \text{ zlat dinar} = \frac{81}{100} \text{ mark,}$$

$$1 \text{ dinar} = \frac{100}{54} \text{ mark,}$$

$$\frac{81}{100} : \frac{100}{54} = \text{odstotno število.}$$

Pregled razvoja deviz v Zagrebu in na Dunaju ni popoln, ker nismo vzeli povprečnega tečaja vsega meseca in na podlagi tega izračunali odstotnega števila. Tako postopanje bi nas privedlo k indeksnim številkam deviz, o katerih pa bo treba, predno jih vpeljemo, še nekaterih pojasnil.

Zadnja kolona pod imenom «povprečni zlati tečaj» pomeni odstotno vrednost današnjega dinarja napram zlatemu dinarju. Tako je bilo 4. januarja enako 16,2 % zlatega dinarja enemu papirnatemu dinarju. Denar je torej zgubil napram zlatu 83,8 %. Zlati povprečni tečaj dinarja je izračunan s pomočjo polnovrednih, zlatih deviz Newyorka, Londona in švicarskih trgov in predstavlja njihov povprečni tečaj (za 4. januar 13,5 + 18,5 + 16,6 = 48,6 : 3 = 16,2).

Končno je na desni strani tabele priključena kolona Uvoz — Izvoz. Odstotna števila pomenijo, koliko so udeležene posamezne države na našem celokupnem uvozu in koliko na izvozu v prvem četrtletju letošnjega leta. V prvi povprečni koloni pa pomenijo številke vrednost uvoza in izvoza v milijonih dinarjev.

Povprečni zlati tečaj	Švicarski tigi	London	New-York	Praga	Milan	Dunaj	Berlin	Parteta	4. I.		9. II.		3. III.		5. IV.		9. V.		7. VI.		8. VII.		19. VIII.		Uvoz	Izvoz			
									Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb	Beograd	Zagreb
16.2%	100	3.96	19.29	96.2	100	96.2	81		216	64	242	59.7	236	59	235	59	209	53	209	53	210	53	203	50.7	210	51.10	37.6	106.9	
16.6%	2400	545	153	236%	535	1669%	228%		2400	600	2320	590	2448	612	2450	612	2476	619	2427	607	2666	640	2985	746	13.2	13.5%	1.31%	6.26%	
16.1%		567	150	225%	540	1912%	206%		567	136	567	142	580	145	567	142	558	138.5	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.5%	6.11%	18.2	3.57%
16.1%		567	145	216%	603	1882%	209%		567	142	567	142	580	145	567	142	558	138.5	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.5%	6.11%	18.2	3.57%
16.5%		568	135.2	216%	700	1735%	232%		568	138.5	558	138.5	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.5%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	
16.8%		568	137	213%	697	1870%	232%		568	138.5	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	15.1%	13.6%	1.31%	6.26%	
15.6%		565	153	206%	740	2020%	243%		565	141.5	565	141.5	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	
13.6%		646	176	202%	750	2454%	240%		646	162	646	162	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	
—		61.9	18.2	16.24%	282.3	23.07%	3.71%		61.9	13.9	61.9	13.9	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	
—		12.56	2.21%	3.57%	98.58	41.98%	18.73%		12.56	3.21%	12.56	3.21%	530.8	132.7	565	141.5	646	162	6.11%	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	19.9	15.8%	6.11%	18.2	3.57%	

Zlati povprečni tečaj dinarja kaže sledeči razvoj: 16.2, 16.1, 15.9, 16.1, 16.5, 16.8, 15.6, 13.6. Navzlic temu padcu v zadnjih treh mesecih kaže dinar napram *berlinski devizi*, v istem razdobju višjo vrednost. Če primerjamo odstotna števila prvih treh mesecev s trgov-

sko bilanco — razmerjem med uvozom in izvozom — najdemo, da je naša država napram Nemčiji v veliki meri aktivna. Izvozili smo blaga v Nemčijo za 106.9 milijonov dinarjev, uvozili pa iz Nemčije za 37.6 milijonov. Ker se je tečaj dinarja napram marki izdatno

Tečajni efekti na zagrebški borzi.

Vrsta	Nominalna vrednost	Vplačani kapital	Dividenda 1. 1920	1920		1921						
				30. XI.	10. XII.	24. I.	25. II.	24. III.	25. IV.	25. V.	24. VI.	25. VII.
Državni papirji:												
Regalne obveznine	—	—	—	—	—	—	—	95	93	90	—	90
Delnice:												
A. Denarni zavodi:												
Banka za Primorje	200	20,000.000	—	1000	1025	—	—	925	927	—	775	825
Banka za trgovino, obrt in industrijo	200	65,000.000	24	410	365	376	375	410	410	355	240	240
Centralna banka za Bosno in Hercegovino	400	20,000.000	—	130	—	130	135	120	—	575	440	—
Eskomptna banka	400	200,000.000	68	1550	1555	1540	1460	1410	1490	645	645	660
Vjeresijski zavod	400	30,000.000	30	610	605	605	590	540	540	540	—	500
Poljedelska banka	50	20,000.000	5	110	110	112	102	101	104	95	93	96
Hipotekarna banka	200	15,000.000	13	375	330	—	322	317	323	340	530	695
Kreditna banka	400	32,000.000	40	1000	1000	870	820	820	825	720	765	750
Trgovinska banka	200	75,000.000	16	270	264	270	271	273	260	251	275	271
Zagorska banka	100	8,000.000	9	130	130	127	138	132	140	130	116	131
Jadranska banka	400	30,000.000	—	1880	1950	1800	1800	2000	2025	1975	1850	1850
Jugoslovenska banka	400	200,000.000	30	622	625	598	575	570	600	433	575	540
Ljubljanska kreditna banka	400	50,000.000	50	940	975	905	905	915	960	900	800	810
Slavonska banka	400	100,000.000	28	665	660	645	642	630	640	600	582	545
Obrtna banka	400	20,000.000	36	175	168	181	647	660	665	565	587	560
Prva hrv. štedionica	2000	120,000.000	450	9025	8940	9200	9175	11250	9650	4775	4972	5130
Riječka pučka banka	100	35,000.000	—	470	513	502	415	422	450	390	415	420
Slov. eskomptna banka	400	20,000.000	32	680	—	640	645	645	—	590	575	—
Srpska banka	300	90,000.000	25	870	885	735	742	740	770	705	705	707
Zamatlijska banka	200	12,000.000	12	280	275	270	—	260	275	265	260	260
Katolička banka	100	10,000.000	10	185	185	180	172	170	160	160	170	160
B. Industrijska in druga podjetja:												
Dubrovačka plovidba	500	15,457.000	—	6150	5975	6100	6100	6100	5800	4600	4800	4200
Goranin	200	6,000.000	28	800	815	770	715	695	650	560	550	—
Štamparski zavod	25	6,000.000	4	58	55	60	50	54	71	64	60	82
„Isis“	200	20,000.000	12	388	385	355	340	332	305	260	265	260
Jadr. hotelsko društvo	200	20,000.000	—	290	270	265	290	239	232	—	—	—
Narodna šumska industrija	200	24,000.000	40	820	790	790	800	780	752	600	620	625
Našička industrija drvom	200	16,000.000	30	725	755	830	817	540	550	530	530	555
Outman	200	40,000.000	40	1800	1660	1525	1360	1457	1417	—	1150	1152
Slavonija	200	20,000.000	40	1150	1175	1400	1185	1195	1225	880	770	770
„Union“	400	12,000.000	120	2300	2300	2000	2025	1900	1925	1975	—	—
Zag. šumska industrija	200	10,000.000	24	430	—	435	—	410	417	380	405	395
Strojne tovarne	400	10,000.000	28	900	—	—	960	940	855	790	—	860
Eksploatacija drva	200	10,000.000	40	—	1350	1562	1500	1362	—	1700	1825	—
D. d. za zemaljske proizvode	200	8,000.000	—	—	415	445	461	452	445	450	300	—
Trboveljska premogokopna d. d.	200	48,000.000	—	—	—	—	—	—	—	—	762	752
Založnice, zadolžnice itd.												
4 ⁰ / ₀ zadolžnice mesta Zagreb				98	98	95	—	95 ¹ / ₂	—	—	90 ¹ / ₂	95
4 ¹ / ₂ % zadolžnice Hipotek. banke				99.2	100	—	98.50	98	—	98	98	97
4 ¹ / ₂ % kom. zadolžnice banke				95	95	94.5	95	—	—	94.5	—	94
4 ¹ / ₂ % zadolžnice Praštedione				—	—	99	100	101	—	—	—	99

zboljšal v drugem četrtletju t. l., moremo sklepati, da se je tudi v tej dobi mnogo izvažalo v Nemčijo. *Avstrijska deviza* kaže stalno padanje napram dinarju, vendar tiči vzrok padca avstrijske krone v njej sami in ponesrečeni kreditni akciji entente, ne pa v trgovski bilanci, ki kaže minimalen saldo nam v korist.

Izrazit je padec dinarja napram liri. Ker padejo plačilne obveznosti v poznejšo dobo kakor pa sklepi in izvršitve kupcij, je jasno, da je v veliki meri pasivna trgovska bilanca naše države napram Italiji poleg prekinjenih pogajanj vplivala na skoro katastrofalen padec dinarja. Iz uvozne in izvozne trgovine dolgujemo Italiji

Stanje emisijskih bank Evrope.*

(V milijonih frankih, preračunano al pari denarju vsake dežele.)

Datum	Metalna podlaga		Novčanice v tečaju	Glavne postavke		
	zlato	srebro		kratkoročni kapitali depot	menični portefeuille	pred-ujmi na pre-mičnine
Francija — Francoska banka						
1914. 23. junija . . .	4.104	640	5.912	943	1.541	739
1921. 30. junija . . .	5.520	274	37.422	2.770	2.902	2.224
1921. 11. avgust . . .	5.522	276	37.225	2.642	2.507	2.194
Nemčija — Državna banka						
1914. 23. junija . . .	1.696	418	2.364	1.180	939	14
1921. 30. julija . . .	1.376	18	96.939	19.380	10.397	13
Grčija — Nacionalna banka						
1914. 31. julija . . .	31	—	229	239	46	38
1921. 15. junija . . .	57	—	1.744	1.366	136	174
Italija — Italijanska banka						
1914. 31. julija . . .	1.105	89	1.730	245	586	115
1921. 20. junija . . .	831	75	13.620	1.797	3.201	2.228
Romunija — Nacionalna banka						
1914. 18. julija . . .	154	1	414	14	237	47
1921. 18. junija . . .	494	0.3	11.087	2.028	3.364	159
Švica — Nacionalna banka						
1914. 23. julija . . .	180	19	268	51	94	14
1921. 31. julija . . .	544	111	927	79	309	35
Združene države — Banques des Réserve Fédérale						
1914. 31. decembra . . .	1.208	101	80	1.319	—	55
1921. 13. maja . . .	11.894	851	13.837	8.327	—	9.621
1921. 7. julija . . .	12.542	857	13.360	9.163	—	8.396

* Vzeto iz «L'Économiste européen».

za prve tri mesece 282.3 milijone dinarjev, dobimo pa od nje samo 98.58 milijonov. Temu primerno se gibljejo tudi odstotna števila od 74 na 65.7, 57.1, 54 in 53.1.

Tudi napram Pragi smo v izdatni meri pasivni. Dolgujemo 164.4, dobimo pa 20.3 milijonov dinarjev, temu primerno pada odstotna število od 236 na 225, 216, 213, 206 in 202 odstotkov. Pri Berlinu, Dunaju, Milanu in Pragi je razvidna *kupovna moč dinarja*, pri Newyorku, Londonu in švicarskih trgih pa razmerje papirnatega dinarja napram zlatemu dinarskemu novcu.

Trgovska bilanca kraljevine SHS.

Uvoz	1919	Izvoz	
Kg 154,308.921	din. 2.973,955.567	Kg 263,846.987	din. 530,495.140
Kom. 81.097	„ 8,111.700	Kom. 144.246	„ 156,319.900
skupno din. 2.982,067.267		skupno din. 686,815.040	
1920			
Kg 427,300.974	din. 3.457,767.197	Kg 716,813.042	din. 1.078,299.319
Kom. 794.041	„ 29,186.180	Kom. 252.697	„ 45,048.876
m ³ 15.198	„ 1,042.773	m ³ 379.689	„ 197,257.860
skupno din. 3.487,996.150		skupno din. 1.320,606.055	
1921			
za januar, februar, marc			
Kg 145,720.041	din. 999,236.995	Kg 352,836.625	din. 502,050.335
Kom. 425.057	„ 12,616.088	Kom. 104.318	„ 64,978.565
m ³ 17.166	„ 2,209.675	m ³ 9.171	„ 2,382.055
skupno din. 1.014,062.758		skupno din. 569,410.955	
za april, maj, junij			
* Kg 454,391.279		din. 489,857.169	
Kom. 68.683		„ 97,816.938	
m ³ 10.784		„ 2,966.921	
skupno din. 590,641.028			

zvoza je bilo v prvem polletu 1921 v vrednosti 1.160,051.983 din.

* Statistični odsek Generalne direkcije carin bo mogel dati podatke o uvozu šele v teku 2—3 mesecev.

STANOVSKI DEL

Na delo.

Stavka bančnega uradništva na Češkem je končana. Obžalujemo poraz čeških kolegov, čutimo z njimi v teh težkih dneh in to tem bolj, ker smo že sami okusili grenkobo poraza.

Prepričani smo, da je vodstvo pretehtalo vse eventualnosti, predno je stavilo tako lepo socialno zamišljene predloge upravam bank in da je moralo računati tudi z eventualnim porazom.

Tragedija bančnega uradništva na Češkem mora biti naši mladi organizaciji v svarilo, da bomo pri naših akcijah bolj oprezni. Trdno moramo skleniti svoje vrste v očigled poraza čeških kolegov. **Neobhodno potrebno je, da si vsak oddelek poedinega zavoda izvoli zaupnika, ki naj bi bil podrejen glavnemu zaupniku zavoda.** S tem bi bil ustvarjen nekak zaupniški odbor za vsako banko, katerega naloga bi bila v prvi vrsti, da prepriča člane, če hočemo imeti močno organizacijo na zunaj kakor na znotraj, o potrebi društvene discipline.

Če bodo tovariši razumevali neobhodno potrebno društveno disciplino, smo prepričani, da je za bodoče vsak nesolidaren nastop popolnoma izključen.

Zaupniški odbor, oziroma zaupniki bodo skrbeli, da se obvešča člane pravočasno o vsem, kar bo odbor sklenil, da se tovariše in tovarišice zainteresira za bodoča predavanja, skrbi, da se medsebojno bolje spoznava in v to svrhu pridno posečajo klubov lokal, v katerem bodo našli poleg kolegov še bogato strokovno knjižnico, iz katere bodo mogli črpati marsikaj poučnega in dobrega.

Glavni zaupniki zavodov naj bi se udeleževali odborovih sej, na katerih se bo njih želje kot zaupnikov svojih tovarišev vedno vpoštevalo.

Le tedaj če bo vsak posameznik pomagal po svoji moči pri izvrševanju našega programa, je zasiguran društvu procvit v stanovskem in gmotnem oziru in v veliko večji meri na strokovnem polju. Ne nalagajte vsega bremena odboru samemu.

Prosimo tedaj uradništvo poedinih bank, da se zedinijo glede zaupnikov in nam javijo čimprej njihova imena. Jesenska sezona se bliža in z njo novo društveno življenje.

Odločna volja nas vseh je, do hočemo izvršiti ves naš program, pokazati hočemo vsem, da je društvo bančnega uradništva Slovenije zmožno in vredno življenja.

V tem znamenju torej, tovariši, na delo!

Tajniško poročilo.

Odbor je poslal Slovenski kakor tudi Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani (ker te dve nista sindicirani) dopis, v katerem naznanja ustanovitev novega društva kot zastopnika bančnih uradnikov pri zagovoru in posredovanju v stanovskih zadevah. Slovenska banka v Ljubljani je rešila našo vlogo v tem zmislu, da priznava naše društvo kot edino kompetentno zastopati bančne uradnike v Ljubljani. Slične izjave pa pogrešamo še od Zadrugi gospodarske banke v Ljubljani. Slovenski banki je društvo poslalo vlogo, da določi za njen zavod za mesec avgust uradne ure od 8. do 14. Slovenska banka je temu ugodila, tako da ima tudi njeno uradništvo šesturni nepretrgani delavnik.

II. občni zbor se je vršil dne 28. julija v veliki dvorani Mestnega doma. Predsednik Pečar je otvoril zborovanje, pozdravil številno navzoče tovariše in konstatiral sklepčnost. V svojem pozdravnem nagovoru je pobijal »Uradnikove« napade in očitke s stvarnimi argumenti. Tajnik Mijo Hafner je prečital nato tajniško in blagajniško poročilo, ki jih je občni zbor odobril. Predsednik preide nato k drugi točki dnevnega reda: članarina. Predlog tovariša Hafnerja, da naj bi znašala članarina za praktikante in poduradnike me-

sečno 20 K in za vse ostale uradnike ne glede na čin 30 K, se po kratki debati sprejme. Tovariš Lovšin poroča navzočim o doseženem uspehu pri premikajočih draginjskih dokladah in sedemurnem delavniku ter očrta na kratko vsebino prve številke »Bančnega vestnika«. Poročilo tovariša Lovšina vzamejo navzoči z odobravanjem na znanje. Predsednik Pečar se zahvali Stavbinski družbi, d. d., za klopi, ki jih namerava omenjena družba brezplačno postaviti v naš klubni lokal. Preide na važno vprašanje stanovanjske najemnine. Prečita Uradni list št. 77, člen 5. in 6. »Uredbe o stanovanjih in najemih zgradb« ter konstatira, da si hišni posestniki sami niso glede citiranih dveh členov na jasnem in povišujejo vsled tega bančnim uradnikom predvojno najemnino na šestkratni iznos, namesto da bi smatrali bančne uradnike socialno enake stalnim nameščencem ter povišali stanovansko najemnino po členu 5. zgornje naredbe le na trikratni iznos. Predlaga vsled tega resolucijo, ki naj se odpošlje na poverjeništvu za socialno skrbstvo, sledeče vsebine:

Uradni list št. 77 z dne 6. julija 1921. določa pod vzglavjem »Uredba o stanovanjih in najemih zgradb« progresivno zvišanje stanovanskih najemnin. Člen 4. zgoraj citirane uredbe določa kot podlago splošno zvišanje na štirikratni iznos čiste najemnine od dne 1. julija 1914., člen 5. pa le trikratno zvišanje najemnine od 1. julija 1914. za stalno nameščene, ki žive pretežno od svojih plač. Člen 6. iste uredbe daje hišnim posestnikom pravico, zvišati najemnino od 1. julija 1914. na šestkratni iznos za one, katerih letni dohodki znašajo od 60.000 do 100.000 K. Uradništvo bank se prišteva k stalno nameščeni, ki ne žive pretežno, temveč izključno od svojih službenih prejemkov ne glede na to, da smatra uradništvo bank določbo člena 6. nesocialno, ker hoče osebe z letnimi dohodki od 60.000 do 100.000 kronami prištevati k boljše situiranim (kar odgovarja predvojnemu dohodkom od 2000 do 3000 K) in je mnenja, da veljajo zanj le določbe člena 5. in nobenega drugega.

Ker se pojavljajo mnogoštevilni slučajji, da uporabljajo hišni gospodarji pri odmeri novih stanarin za uradništvo določbe člena 6., zato konstatira dne 28. julija 1921. na zborovanju »Društva bančnega uradništva Slovenije v Ljubljani« v Mestnem domu zbrano uradništvo, da so določbe členov 4., 5. in 6. uredbe z dne 6. julija 1921. nerazumljive in v svojih določbah si nasprotujoče, ter prosi p. n. poverjeništvu za socialno skrbstvo za blagohotno tolmačenje člena 6. zgoraj citirane uredbe s posebnim ozirom na določbo člena 5. iste uredbe.

Navzoče uradništvo sprejme soglasno predlagano resolucijo, na kar zaključí predsednik ob 1/23. uri zborovanje.

Društvo je poslalo dne 29. julija na občnem zboru sprejeto resolucijo poverjeništvu za socialno skrbstvo in obvestilo istočasno sindikat bank s posebnim dopisom

o storjenem koraku, proseč ga, da posreduje pri poverjeništvu za socialno skrbstvo, da se reši ta resolucija v prilog bančnega uradništva.

Na V. odborovi seji, ki se je vršila dne 17. avgusta 1921., je vzel odbor na znanje poročilo, da so društvena pravila od vlade sprejeta. Vzel se je v pretres dopis Saveza bankovnih, trgovačkih in industrijskih činovnika v Beogradu in se je sklenilo, istemu popolnoma jasno odgovoriti in navesti vzroke naše odcepitve od Društva zasebnih nameščencev Slovenije in namen našega društva.

Društvo naroči knjigo: Ivan Lapajne, Jugoslovanski posojilničar in zadrugar, ki jo priporoča tudi svojim članom. Stane 60 K.

Organizacija sarajevskih bančnih uradnikov nam je poslala en izvod svojega glasila «Bankovni činovnik». Sklene se naročiti ta list in zaprositi za vse letos izdane številke. — Dopis tovariša Gogale, uradnika Ljubljanske kreditne banke, glede bolniškega zavarovanja, vzame odbor, po poročilu tovariša Lovšina, da je v zmislu dopisa že interveniral na pristojnem mestu, na znanje in naroči tajniku, da dá tovarišu Gogali pismen odgovor. — Predlog tovariša Hafnerja, da bi se za društvene legitimacije članov s sliko izposlovala pri

kr. policijskem ravnateljstvu potna veljavnost, se po kratki debati odkloni z razlogom, da društvo ne more prevzeti odgovornosti za svoje člane, ker ne ve za njihovo politično pripadnost. Odbor poveri tovarišu Rajku Ogrinu, uradniku Slovenske eskomptne banke, nalogo da sestavi listo za veselčni odsek in isto pošlje odboru v odobrenje. Istodobno sklene odbor uvesti tečaje za francoščino, angleščino, ruščino in italijanščino in stopi tozadevno čimprej v stik z učitelji. Nadalje sklene odbor uvesti s 1. oktobrom t. l. tečaj za praktikante, da se jih primerno pripravi za predstoječe bančne izpite. Za gospodarja društvenega lokala določi odbor tovariša Bezjaka, uradnika Jadranske banke. Sklene se nadalje, zahtevati od vseh večjih tiskarn v Ljubljani oferte za naš list. Na tej odborovi seji odloži gospod podpredsednik Dornič svoje podpredsedniško mesto, ker je službeno prestavljen v Sarajevo. Predsednik se mu zahvali v imenu društva za njegovo požrtvovalno delo v odboru in mu želi obilo sreče na njegovem novem mestu. Na mesto odstopivšega tovariša se kooptira v odbor Zupančič Franjo iz Zadružne gospodarske banke v Ljubljani.

Naslednja tabela kaže, koliko bančnih uradnikov je na novo pristopilo k našemu društvu:

Z a v o d	Število nastavljenih uradnikov	Število org. v našem društvu 19. julija 1921	Število org. v našem društvu 19. avgusta 1921	Prirastek	%
Jadranska banka	138	68	81	12	58·69%
Ljubljanska kreditna banka	87	39	65	26	74·71%
Kreditni zavod za trgovino in industrijo	41	2	6	4	14·63%
Slovenska eskomptna banka	29	21	21	—	72·41%
Menjalnica eskomptne banke	10	1	1	—	10—%
Splošna prometna banka	24	4	5	1	20·83%
Zadružna Gospodarska	22	2	5	3	22·73%
Češka industrijalna	15	5	9	4	60—%
Slovenska banka	12	11	11	—	91·67%
Kranjska deželna banka	10	9	10	1	100—%
Obrtna banka	7	4	4	—	57·14%
Jugoslovenska banka	4	—	—	—	—·—%
	399	166	218	51	54·64%

V Ljubljani, 19. avgusta 1921.

Mijo Hafner, t. č. tajnik.

Stavka uradništva denarnih zavodov Češkoslovaške republike. Nadaljevanje članka je v tej številki vsled pomanjkanja prostora odpadlo. Priobčimo prihodnjič.

Društvene vesti. Društvene legitimacije se izdajajo vsak torek in četrtek od 19. do 20. ure zvečer v društvenih prostorih v podzemeljskem lokalu Jadranske banke, Šelenburgova ulica. Člani se naprošajo, da prinesejo slike na mehkem kartonu. Legitimacija stane 3 dinarje. Tovariše izven Ljubljane, ki so priglasili svoj pristop k društvu, prosimo, da agitirajo pri svojih kolegih za pristop k našemu društvu in da nam čimprej javijo imena pristopivših tovarišev. Nadaljna navodila pismeno. Članarino naj eden od tovarišev pobere in nam jo v skupni vsoti pošlje. Članarina znaša za praktikante K 20—, za vse ostale uradnike pa K 30— na mesec.

Modna in športna trgovina za dame in gospode

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte

Jadranska banka

Beograd.

Podružnice:

Celje	Maribor
Dubrovnik	Metković
Kotor	Sarajevo
Kranj	Split
Ljubljana	Šibenik
Zagreb	

— — — — —

**Wien, Opatija, Trst, Zadar,
New-York Frank Sakser,
State Bank.**

Prevzema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema in izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Poslovne zveze z vsemi večjimi mesti v tu- in v inozemstvu.

Ljubljanska kreditna banka

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Telefonske številke
261 in 413.

Naslov brzojavom:
„Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica K 50,000.000.

Rezervni zakladi K 45,000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice:

Split, Celovec, Trst,
Sarajevo, Gorica,
Celje, Maribor,
Ptuj, Brežice,
Borovlje.

AUTOMOBILI... GARAZA... DEKORACIJE... KOLESO

J. GOREC

VEGOVA 8 · LJUBLJANA · GOSPOSVETSKA 14

PAVEL KOŠENINA

Eksport živine

Kolodvorska ulica 6   LJUBLJANA   Sv. Jakoba nabrežje 41

FRANC BAR, LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje   Telefon št. 407

V Sloveniji največja zaloga pisalnih strojev, barvnih trakov, ogljenega papirja, razmnoževalnih aparatov in vseh pisarniških potrebščin.

Mehanična delavnica za popravila pisalnih in računskih strojev ter kontrolnih blagajn.

Manufakturna in modna tvrdka

SCHWAB & BIZJAK

Ljubljana   Dvorni trg št. 3

priporoča svojo bogato zalogo najfinejšega modnega blaga za promenadne, športne, žaket- in smoking-obleke, površnike i. t. d.

Angleško sukno!   Solidne cene!

Lastni modni atelje!

Zavarovalna zadruga

Ustanovljena l. 1884.
od mestne občine Zagreba.

::   Zahtevajte prospekte!   ::

'CROATIA'

Zavarovalni oddelki: požar, vlom, nezgode, življenje, transport.

Podružnica za Slovenijo

v Ljubljani, Stari trg 11.

Telefon 336.

Knjigoveznica K. T. D.

v Ljubljani

v poslopu Jugoslovanske tiskarne,
II. nadstr., izvršuje vsa v to stroko
spadajoča dela v večjih množinah.

Črtanje in vezanje

vsakovrstnih poslovnih knjig po naročilu.

Zadružna gospodarska banka d. d.

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38
I. nadstropje

Telefon št. 21

(Začasno v prostorih
Zadružne zveze)

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled. — **Interesna skupnost z:** Vseopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50,000.000.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 50 (v lastni hiši).

Brzojavni naslov:
Kredit Ljubljana.

Telefon
št. 40, 457 in 548.

Obrestovanje vlog, nakup
in prodaja vsakovrstnih
vrednostnih papirjev, de-
viz in valut, borzna naro-
čila, predujmi in krediti
vsake vrste, eskompt in
inkaso menic, nakazila v
tu- in inozemstvo,
safe-deposits itd.